

MAANMITTAUSTA TALLENTAMASSA

Maanmittarin tarina

MAANMITTARIT OVAT ALKUJAAN ihan tavallisia kansalaisia. He ovat lähtöisin eri puolilta Suomea ja erilaisista taustoista, maalta tai kaupungista, vaatimattomista tai äveriäimmistä ympyröistä. Yhtä kaikki, he ovat pääosin ihan tavallisia keskivertosuomalaisia. Jossain vaiheissa he huomaavat olevansa kiinnostuneita matematiikasta, kartoista tai yhteiskuntaopista. Näin he päätyvät pyrkimään Teknilliseen korkeakouluun (TKK) jollekin osastolle, joista yhtenä on sitten maanmittaus. Jotkut ovat jopa pyrkineet opiskelemaan maanmittausta suoraan. Aikanaan ala oli varsin miesvaltainen, kuten monet muutkin tekniset alat. Vähitellen tilanne on muuttunut ja naiset on hakeutunut alalle siinä missä miehetkin.

TKK:n maanmittausosasto alkaa sitten muokata tästä sekalaisesta suomalaisesta joukosta ammatillisesti samalla tavalla ajattelevaa ryhmää. Kun ala on vielä pieni, niin yhteneväisyyden tunne kasvaa pian ja on varmaan suurempi kuin monella suuremmalla osastolla. Huomio kiintyy uusiin asioihin. Kartasta tulee katsottua kuvaamistapoja, maan jakaminen erilaisiin osiin alkaa selvitä, niihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet tulevat ymmärrettäväksi ja ulkona kulkiessa tarttuvat silmiin pyykki ja pisteet, joita aikaisemmin ei huomannutkaan.

Minkälainen maanmittari sitten oikein on? Takavuosina kuvasi eräs kanadalainen koulupoika maanmittaria: Maanmittari on henkilö, joka kulkee ympäriinsä keppi kädessä kuraisissa saappaissa. Hänen toinen on silmänsä suurempi kuin toinen ja sillä hän katsoo välillä kolmen jalan varassa olevaan kiikariin. Koirat ja ihmiset rähisevät hänelle hänen saapuessa paikalla. Kuinka kukaan haluaa tulla maanmittariksi?

Ollessani maatilalla töissä saapui kylään maanmittari selvittämään ja jakamaan yhteisiä alueita. Taisi olla taksa-aikaa, koska käytiin 1960-luvun puoliväliä. Kylän miehet olivat kokoontuneet vastaanottamaan maanmittaria, joka saapuikin paikalle vähän rähjäisesti

pukeutuneena ja saappaat jalassa. Lienee maastotyöhön sopiva asu. Kun maanmittari oli saapunut, ryhdyttiin töihin. Maanmittari paineli vauhdikkaasti edellä ja kylän miehet perässä. Tiirailtiin rajoja ja mittailtiin niiden paikkoja ja kun ei selvinnyt, niin maanmittari julisti, että pannaan nautinnan mukaan. Ilmeni, että eräs miehistä alkoi käydä kuumana ja tapaili puukkoaan yhtä mittaa. Muut kylän miehet rauhoittelivat ja pitelivät miestä, eikä mitään päässytään tapahtumaan. Miehellä taisi olla erilainen näkemys osuuksistaan. Maanmittari ei ollut kuitenkaan millänsäkään, vaan jatkoi riuskasti työtään. Kun päivä taittui puoleen, oli aika siirtyä ruokailemaan. Ruokailupaikaksi oli sovittu se talo, jossa olin töissä. Maanmittari vietiin taloon ja ruokapöytä. Hetkeäkään kursailematta mittari iski ruokaan kiinni ja piti syödessään puhetta yllä niin, että muulle väelle ei jäänyt paljon muuta virkaa kuin myötäillä ja kuunnella. Töitä jatkettiin iltapäivä ja sitten maanmittari häipyi eikä hänestä sitten loppukesän aikana kuulunut mitään.

Itse kullakin on varmasti ammattinsa harjoittamisen yhteydessä sattunut erilaisia kommelluksia ja yllätyksiä, jotka olisi

Jürgen Grönfors
jurgen.gronfors@luukku.com

hyvä saada muistiin. Ollessani konsulttina sain tehtäväksi hoitaa Martinlaakson radan työmaamittaukset. Työn lähtötiedoiksi sain VR:ltä kummankin kiskoparin keskikilnjan koordinaatit. VR oli ensimmäistä kertaa käyttänyt kaarteissa klotoidia, joka olikin minulle tuttu jo tiesuunnittelun ja -mittausten yhteydestä. Jotenkin oli kuitenkin saatu materiaali tarkistettava ennen kentälle menoa. Martinlaakson rata alkoi Helsingin Huopalahdesta ja meni Vantaalle aina Martinlaaksoon asti. Matkalla oli useita siltoja, silloin jopa maan pisin rautatiesilta Kannelmäestä Malminkartanoon, ja tunneli. Lisäksi oli Helsingin ja Vantaan koordinaatisto eri. Päätimme laskea aluksia raiteiden välisen etäisyyden koko matkalla. Ilmeni, että erään sillan kohdalla raiteet lähenivät liikaa toisiaan. Syy oli se, että ulko- ja sisäraiteille oli käytetty samaa kaarresädettä. No, asia korjattiin ja siltaa vähän levennettiin. Toinen kohta, jossa ilmeni ongelmia, oli Helsingin ja Vantaan raja, jossa rata kulki kaarteena. Kaarteen keskellä oli pieni kulma. Syyksi paljastui, että koordinaatistosta toiseen oli siirrytty vain yhden pisteen kautta. Tämäkin saatiin korjattua ennen töiden käynnistymistä.

Tarinoitahan löytyy vaikka millä mitalla jokaiselta. Lystikkäimpiin juttuihin kuuluu varmaan *Maan mitta* -kirjassa oleva tarina Suomen ensimmäisestä maanmittarista **Olof Gangiuksesta**, joka oli Suomessa 1633–1643. Silloinen kenraalikuvernööri **Pietari Brahe** ei tykännyt hänestä vaan kirjoitti, että tämä juopotteli ja hutilo, oli pidätettynä velkojensa takia ja käveli alastomana Turun kaduilla.

Tekniikan museo kerää maanmittarien tarinoita ja on iloinen kaikista saamistaan kertomuksista. Jotta muisteluissa olisi jonkinlaista yhtenevyyttä, on tätä varten laadittu muistamista ohjaava sisällysluettelo. Maanmittarien talkooryhmä on kerännyt muisteluista myös haastattelujen muodossa. Tällä erää on museon arkistoihin kirjattu 4 597 lehtileikettä, 212 eripituista muistelukirjoitusta ja 191 C-kaseteilla olevaa haastattelua.